

Milí přátelé v Kristu, dnes jsme si znovu připomněli ten známý příběh o třech králich, kteří se přišli poklonit právě narozenému Ježíšovi. Tři králové. Vlastně nevíme, zda byli skutečně tři. Písmo mluví jen o tom, že donesli tři dary. Klidně jeden z nich mohl donést dva dary naráz a dalších pět se mohlo klanět s prázdnými rukama. A nemuseli to být ani králové. Písmo je popisuje slovem „magoi“, mágové. Přiměřenější je tedy nazývat je výrazem „mudrci“.

Však je Matouš líčí jako vzdělané lidi té doby. Jako učence, kteří rozuměli hvězdám a pečlivě pozorovali vesmír. Tedy: hvězdopavci. Astrologové – astronomové. Dnes už tyto dvě oblasti „věděni“ přísně odlišujeme. A zvláště mezi některými křesťany se dělá vždy tlustá čára mezi astronomií, tedy skutečnou a nábožensky neutrální vědou o vesmíru – a astrologií, nebezpečnou, ďábelskou pavědou. Tehdy mezi těmito dvěma náhledy na hvězdy velký rozdíl nedělali. Stejně jako nerozlišovali třeba medicínu a léčitelství.

Co tedy na obloze v době narození Krista mohli tito mágové vidět? Čím se řídili? Co to bylo za hvězdu? Nad každým vánočním betlémem už od dob renesance svítí kometa, ta „hvězda s ocasem“. Ale ta to jistě nebyla. Komety totiž ve starověku byly vždy špatným, zlým znamením. Mělo se za to, že kometa ohlašuje nějaké veliké neštěstí – třeba válku, mor atd. Za kometou by tedy asi mágové moc nepospíchali.

Někteří badatelé tvrdí, že v době narození Ježíše došlo ke konjunkci (tedy k zákrytu) Jupitera se Saturnem. Tato konjunkce, kterou mudrci mohli sledovat, se objevuje na obloze jen jednou za 800 let. Ale pořádně zajímavý je tento úkaz až z astrologického hlediska. Jupiter byl ve starověku považován za vesmírného vládce všech a všeho. Saturn byl zase planetou soboty, planetou Židů. A když se tyto dva vesmírné objekty překrývají, výsledkem je důležité poselství. Židovský král (kterého představuje planeta Saturn) bude vládnout všemu a všem (což představuje planeta Jupiter). Tento úkaz si tedy mágové mohli vyložit jako počátek vlády židovského krále nad celým stvořením. A ještě k tomu všemu se tato konjunkce Jupitera se Saturnem udála ve znamení Ryb. Vzhledem k tomu, že na východě rok vždy začínal znamením Berana, posledním znamením zvěrokruhu byly Ryby. Tedy: tento židovský vládce, který bude vládnout celému stvoření, bude zároveň králem posledního času. Svou vládou završí dějiny lidí a celého světa.

Bratři a sestry, já samozřejmě nejsem žádný znalec ani astronomie ani astrologie. Nečtu a neřídím se podle horoskopů a podobných věcí. Tyto věci jdou vcelku mimo mě. Což také znamená, že k tomu nemám ani nějaký bytostný odpor. Ale překvapuje mě, že pro jednu je v bibli brána astrologie na milost. Právě v tomto příběhu o narození Ježíše, Božího Syna, je bráno hvězdopavectví vážně.

A musíme jít ještě dál: evangelium nám vypráví o tom, že vlastně Bůh sám bere astrologii vážně. Vždyť nakonec je to on sám, kdo vytvoří úkaz na nebi, a tím přivede pohanské mudrce k Ježíši. Bůh použije tento vesmírný jev k tomu, aby navnadil nějaké východní mágy k dlouhé pouti. Bůh si použije vašeň těchto mágů k astrologii, aby je nalákal na dlouhou cestu. Na dlouhou cestu, na jejímž konci se pokloní a obdarují toho, který se právě narodil: Ježíše, Zachránce celého světa. Bůh se rozhodne mluvit k těm vzdělaným východním pohanům jejich pohanskou řečí. Neposílá jim proroky – ti by je asi nepřesvědčili o nutnosti poutě do Izraele. Posílá jim „hvězdu“. Té budou rozumět. Ta zaujme jejich pozornost. To není nic, nad čím bychom se měli urážet. Bůh jistě umí oslovit a zaujmout člověka tak, aby to pro něj nebylo násilné. Bůh si jistě umí přitáhnout lidi na podkladě jejich zájmů, na podkladě jejich znalostí a schopností. Z mnoha lidí se stali ateisté až poté, co přičichli k vědě. Ale naopak také mnoho vědců zjistilo, že právě věda jim nakonec nedává odpovědi na jejich poslední, existenciální otázky. A začali hledat Boha, který dá smysl jejich práci a jejich životu. Stejně tak umělci všeho druhu se mohou právě přes umění dostat na cestu hledání té poslední krásy, na cestu k Bohu. A proč by se tedy lidé, řídící se horoskopy, nemohli právě přes astrologii dobrat jediného a pravého Boha? Proč by ti pohané z východu měli být první a poslední, kterým se to podařilo? Vždyť nakonec: Pro Boha není nic nemožné. A zamysleme se nad praxí církve. Jak vlastně církev smýšlí o těch, kteří v Ježíše Krista nevěří, ale věří kdečemu jinému? Co si my sami myslíme o lidech, kteří dnes holdují všelijakým duchovním naukám a směrům? Je dobré se nad tím jen pohoršovat, nebo se tomu vysmívat? Anebo dokonce odsuzovat víru lidí kolem nás? Určitě není. Namísto toho se musíme snažit tyto lidi brát takové, jací jsou. Mluvme s druhými o tom, co oni pokládají za důležité, podle čeho oni pořádají svůj život, čemu věří a o čem jsou přesvědčeni. Není jistě na místě ani blahosklonné pohrdání takovými lidmi a jejich názory (*At' si tedy věří, čemu chce, hlupák jeden.*) A už vůbec není na místě přílišná demonizace toho, co druzí berou smrtelně vážně. (*Věří horoskopům, v reinkarnaci – půjde do pekla.*) Ne. *Věříte horoskopům? No dobře. A co je na tom pro vás tak důležitého? V čem vám to pomáhá?*

Víra a přesvědčení druhých - to je navazovací bod k rozhovoru. A jistě také příležitost k našemu svědectví víry. Pro Boha bylo hvězdopavectví příležitostí pro pozvání vzdělaných mágů k nohám Ježíše Krista. Neodsoudil je za to, že důvěřují a věří hvězdám. Naopak: využil toho, aby je přivedl do blízkosti svého

Syna, aby jim ukázal, že skrytý smysl a cíl astrologie je Ježíš Kristus. To je myslím i naše úloha, náš úkol. Brát vážně víru a přesvědčení lidí okolo nás. Vždyť mnozí kolem nás smrtelně vážně zápasí o víru a o pravý život – byť pomocí odlišných věr a odlišných nauk. A tento jejich zápas je třeba hodnotit kladně! Vždyť Bůh je díky tomu jejich snažení, třeba právě za naší asistence, může dovést až do blízkosti svého Syna Ježíše.

A proč tedy Bible jinak velmi přísně zakazuje hvězdopřevectví, astrologii, hned vedle dalších „pohanských“ praktik? Proč Hospodin skrze Mojžíše zakazuje svému lidu, aby nepovznášel své zraky k nebesům, aby se nenechal svést a neklaněl se slunci, měsíci a veškerému nebeskému zástupu? (Dt 4,19) Proč Izajáš varuje Izrael, že ti, kteří zírají na hvězdy a vykládají z nich osudy lidí, shoří jako sláma? (Iz 47,13n)

Musíme zde rozlišovat. Musíme rozlišovat mezi těmi, kteří nevěří v Boha křesťanů a židů – ti takové praktiky zakázány nemají; a mezi Božím lidem – Izraelem, církví – ten už takové praktiky zakázané má. Ale proč? No protože již poznal toho, který všechno – tedy i vesmír s jeho zákonitostmi – stvořil. Potom hvězdy, ani cokoli jiného, nemohou určovat náš osud. Nevládou nad námi. Jsou spíše, podobně jako my, služebníky a služebnicemi jediného Boha. Navíc, na rozdíl od hvězd a čehokoli jiného: tento Bůh Stvořitel se ke svému lidu sklonil a stal se mu blízkým Bohem. Proč bychom měli tedy být tak pošetilí a měli bychom se uchylovat k věcem, které stojí daleko níž než Bůh, k věcem, které tento nám blízký Bůh stvořil? Proč bychom měli věřit něčemu a někomu jinému, než samotnému Hospodinu? Vždyť to by byl krok zpátky!

Ale pokročme ještě v této úvaze. Bůh nám dal poznat veškerou moudrost ve svém Synu Ježíši Kristu. Není tedy potřeba na ty poslední a nejtěžší otázky hledat odpovědi nikde jinde, než právě u Krista samého. Vždyť on je tím, ve kterém *jsou skryty všechny poklady moudrosti a poznání*, jak svědčí epištola Koloským. (Ko 2,3) To neznamena, že veškerá moudrost a veškerá vzdělanost lidstva je k ničemu, zbytečná, dokonce špatná. To znamená „jen“, že veškeré lidské vědění a moudrost člověka nespasí. Ani spasit nemůže - právě protože je lidské, tedy předběžné a dočasné.

A tato předběžnost se nakonec ukazuje i na těch mudrcích samotných. Pod vedením hvězdy nakonec nedorazili do Betléma. Ale do Jeruzaléma. Ke králi Herodovi. Což zrovna moudré nebylo. Jistě byli lepšími hvězdopřevectví než politiky. Ptát se krále, kterému bychom klidně mohli říkat starověký Stalin, kde se narodil židovský král - to je velmi krátkozraké. O Herodovi je známo, že dával vraždit a popravovat dokonce své nejbližší, členy své rodiny – ze strachu před palácovým převratem. Takže nějaký samozvaný židovský vzdorokrál byl samozřejmě trnem v oku tomuto stihomamem trpícímu panovníkovi. Herodes se vlastně začne zajímat o Ježíše až ze strachu. Nechá si zavolat velekněze a zákoníky, znalce Písma a ptá se jich, kde se má narodit Mesiáš.

Zákoníci to samozřejmě velmi dobře vědí. *V judském Betlémě, odpovídají Herodovi, neboť tak je psáno u proroka: 'A ty Betléme v zemi judské, zdaleka nejsi nejmenší mezi knížaty judskými, neboť z tebe vyjde vévoda, který bude pastýřem mého lidu, Izraele.'* (Mt 2,5-6) Všimněme si toho slova „zdaleka“. *Zdaleka nejsi nejmenší, Betléme.* Tento citát z proroka Micheáše je v tomto bodě upravený, pozměněný. Micheáš říká: *A ty Betléme efratský, ačkoli jsi nejmenší mezi judskými rody...* (Mi 5,1) Všimáte si toho posunu? Kdysi se říkalo: *Ačkoli jsi nejmenší.* A teď zákoníci prohlašují: *Zdaleka nejsi nejmenší.* Oni totiž pochopili, že už došlo ke změně. Očekávaný Mesiáš se narodil. Betlém už se zviditelnil, už stoupl na ceně, už se stal velikým mezi judskými knížaty.

Zákoníci dobře znají Písma. A navíc cítí ve vzduchu tu dlouho očekávanou změnu. Narodil se Mesiáš, potomek Davidův. A přesto tvrdnou dál v Jeruzalémě, nablízku Heroda. Ti, kteří doposud znali jen hvězdy, jsou nakonec instruováni, vedeni Písmem. Zde vidíme, že Písmo, Boží slovo, sehraje tu klíčovou roli. Slova Písma jim zvěstovaná správně nasměrují ty mágy ke Kristu. Bez Písma by se s Kristem nakonec minuli, nedošli by k němu. To je chvála Bible, která je skutečně nezastupitelná v cestě k Ježíši, na cestě víry. Nelze tuto knihu s její zvěstí obejít, nelze se jí vyhýbat, nelze ji dlouhodobě ignorovat – jinak se nakonec člověk s Kristem mine.

Ano, mudrci neznají svatá Písma. Na druhou stranu jsou však odhodláni dojít k Ježíši a poklonit se mu. Zákoníkům a velekněžím stačí znát Písmo. Ke Kristu už nedojdou. A proto se nemohou radovat spolu s těmi mágy tou velikou radostí. To je neustálá výzva církvi, nám křesťanům. Nestačí znát biblické příběhy, apoštolské vyznání víry, Desatero a Otčenáš. Nestačí vědět, jak to chodí při bohoslužbách. Nestačí chápat církevní struktury a mít v církvi dobré známosti. Je třeba dojít k Ježíši Kristu a být mu nablízku. Je třeba před ním každého dne pokorně ohnout hřbet a vydat mu to nejvzácnější, co máme – náš život. A je třeba se radovat velikou radostí z jeho příchodu a z jeho blízkosti. A to všechno o samotě, s bratry a sestrami, které dlouho známe a máme rádi. Ale i bok po boku těch, kteří se zatím jen vydali na dlouhou cestu ke Kristu.

Modleme se: *Pane, naplň nás odhodláním mudrců jít za tebou, klanět se ti, radovat se z tebe nevýslovnou radostí a darovat ti to, co je nám drahé. Amen.*